

1712. 1703 336 28.
DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA, 11
DE

QVASI EMAN- 16
CIPATIONE GER-
MANORUM,

Occasione Reformationis Francofurt. Part. II. tit. 1. S. 9.

QUAM
IN REGIA FRIDERICIANA,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO

FRIDERICO WILHELMO,

REGNI BORUSSÆ ET ELECTORATUS BRAN-
DENBURGICI HEREDE, &c. &c.

PRÆSIDE

DN. CHRISTIANO THOMASIO,

JCTO, S. REG. MAJ. BORUSS. CONSIL. PROF. PUBL.
ET FACULT. JURIDICÆ DECANO,

PRO GRADU DOCTORIS

PRIVILEGIISQVE IN UTROQUE JURE OBTINENDIS;

Ad diem VIII. Septembr. Anno MDCCIII. Horis ante- & pomeridianis,

Publico Eruditorum examini submittit

ZACH. CONR. UFFENBACH,

Mœno-Francofurtanus.

Hala, Typis CHRISTOPH. ANDREÆ ZEITLERI, Acad. Typogr.

B. C. D.

§. I.

St communis sententia Communia sententia Actorum Germanorum, doctrinam Juris Romani de emancipatione, uti omnia aut saltem pleraque reliqua ejus juris capita, rum de usu emancipationis in fere quod ajunt, hodie in Germania ris Germa. esse in viridi observantia, sed in eo

tamen jus nostrum differre, quod mores nostri novos quosdam modos tacite emancipationis superinduxerint juri Romano. isti incognitos, separatam oeconomiam & nuptias liberorum, quibus alii addunt liberorum majorennitatem. Quomodo vero hi modi obtineant, varie inter se dissentiunt, cum & in his quaestionibus alii Jus Romanum applicare & ex eo fontem decisionis sumere velint, alii ex Novellis Leonis definitiones suas hauriant, alii ex textibus Juris Saxonici rationes decidendi petant. ita tamen, ut fere ubique judicium desideres, cum fere ubique misceantur quadrata rotundis.

A 2

§. II.

* (4) *

§. II.

Methodus
dicendorū.

Si quis itaque in hoc Doctorum labyrintho absque metu seductionis progredi velit, ante omnia filo Ariadneo opus erit, ut & jus Romanum cum suis conclusionibus seorsim consideret, & deinde jura Germanorum secundum mores antiquos expendat; tum denique pensitet, quid juri patrio additum fuerit hac parte per introductionem juris Romani in Academias & forum; & ex his distinctis meditationibus deinde ostendat palpabiliter Doctorum confusionem.

§. III.

Patria potestas Romanorum differebat maxime a moribus alicuius gentium.

Jure Romano patria potestas erat nomen juris plene singularis, quod maxime differens esset a jure patrio reliquarum gentium cognitarum, Græcarum potissimum. Inuit id summatim Imperator in Institutionibus, sed plene per circumstantias scitu maxime necessarias totum negotium illustrat Dionysius Halicarnassæus, Historicus & judiciosissimus & fidelissimus, quem adeo non pigebit ad meliorem intellectum dicendorum describere, cum nec melior sit Commentarius ad intelligendam sententiam Justiniani a nonnullis impugnatam, acsi vera non scripsisset. Ita vero Dionysius *Lib. 2. Antiqu. Rom. cap. 27. 28.* *Quæ ad verecundiam & equitatem liberorum attinent, ut parentes colant, & quæcunque illi jusserint, peragant, plus habent gravitatis (Mores Romani) & nostrorum hominum (i. e. Græcorum) leges longe superant. Nam qui formas vivendi Græcis condiderunt civitatibus, certum quoddam tempus admodum breve præscripserunt, quo liberi parentibus essent subditi; quidam usque ad annum pubertatis tertium; quidam tantisper dum cælibes manerent; nonnulli donec publice inter viros adscripti essent.*

essent; quemadmodum e Solonis. Pittaci Charondasque legibus acceperant, quorum magna celebratur sapientia: poenas etiam in contumaces filios. statuerunt non graves: permissentes patribus eos domo pellere atque exheredare; praeterea nihil: quae non sufficiunt ad compescendam juventutis vesaniam moresque pervicaces: neque contemtiores honestatis levi brachio possunt modestiam redigi. Quapropter apud Graecos saepe indecora multa in parentes committunt liberi. Romanorum autem legislator omnem (ut breviter dicam) potestatem patri dedit in filium, idque toto vitae tempore, sive in carcerem eum detrudere, sive flagris cedere, sive victum ablegare ad rustica opera, sive necare libeat; etiamsi filius tradet rempublicam, etiamsi magistratus gesserit maximos, etiamsi studii erga rempublicam laudem sit promeritus. Juxta hanc certe legem illustres viri pro rostris favente plebe concionantes in senatu invidiam, fruentesque aura populari, detracti e suggestu, abducti sunt a patribus, poenas daturi ex ipsorum sententia: quos dum per forum ducerentur, nemo adstantium eripere poterat, non Consul, non Tribunus, non ipsa turba, cui tum adulsbatur, licet omnem potestatem sua minorem existimans. Taceo nunc, quot viri fortes necati sint a patribus, nimis virtutis ardore proveci ad patrandum generosum aliquod facinus, praeter ipsorum mandatum; sicut de Manlio Torquato aliisque multis traditur, de quibus suo dicemus tempore. Nec contentus hanc potestatem parentibus dedisse legislator Romanus, permittit etiam vendere filium; nil deterritus crudelitatis specie, quod res gravior videri posset quam pro affectu domestico. Quodque maxime aliquis mireretur in dissoluta Graecorum disciplina educatis, quasi durum & tyrannicum, hoc quoque patri concessit, licere illi

✱ (7) ✱

filium dimittere ex potestate; nuptiis vero filii vel filiae ^{etiam pot-}
aut separata oeconomia liberi a patria potestate non ^{est ad dies}
liberarentur. Malo rem verbis summi Belgarum Jcti ^{vita.}
Ulrici Huberi proterre, quam meis. *Romani, ait disput.*
16. de Fundam. juris §. 2. in patria potestate modum Juris
naturæ & Gentium exceſſerunt, ut dixi diſp. 10. theſ. 14. ſeqq.
ideoque filium, uxore ducta, noluerunt ipſum eſſe domus
Principem, ſed mulierem in domum paternam deducere,
ejusque partem manere, familiaeque imperio ſubjici, utut
ſeorſim habitantem §. 2. de Oblig. ex qu. del. Ita Caelium
Cicero defendit, ut in patris potestate exiſtentem, cum non
modo permittente patre, ſed etiam ſuadente, ab eo ſemia
graſſet. orat. pro Caelio. Veteres adeo duos tantum modos
ſolvendæ patria poteſtatis agnover. mortem & voluntatem
patris, donec Byſantini Principes diſtates quãſdam adjece-
runt. Ita tres modi recenſentur hoc tit. mors, dignitas &
emancipatio.

§. V.

Porro quod emancipationem attinet, ut patria ^{Igitur & e-}
potestas ipsa erat juris Romani. ita & hic modus non ^{erat modus}
aliis gentibus communis, sed & ipse totus proprius Ro- ^{ſolvendi}
manis, ut adeo & hic Justinianus dicere poterat ea quæ ^{patriam}
de patria potestate dixerat: *Emancipatio, quæ liberos ex* ^{potestatem}
potestate dimittimus, eſt propria civium Romanorum: nulli ^{Romanis}
enim alii ſunt homines, qui talem liberos dimittendi habent ^{peculiaris,}
ſolemnitatem, qualem nos habemus.

§. VI.

Peculiares illas ſolemnitates omnium optime de ^{Solemnita-}
ſcripſit Cajus in fragmento lib. 1. tit. 6. (al. 8.) §. 3. ^{tes emanci-}
Item ^{pationis}
per emancipationem filii ſui juris efficiuntur. ^{antiquis}
ſed filius maſ-
ſulis tribus emancipationibus de potestate patris exit, &
ſui

* (8) *

sui juris efficitur. Mancipatio autem, hoc est, manus traditio, quædam similitudo venditionis est: quia & in emancipationibus præter illum, hoc est, certum patrem alius pater adhibetur, qui fiduciarius nominatur. Ergo ille naturalis pater filium suum fiduciario patri mancipat, hoc est, manu tradit: a quo fiduciario patre naturalis pater unum, aut duos nummos, quasi in similitudinem pretii accipit, & iterum cum acceptis nummis fiduciario patri tradit. Hoc secundo & tertio fit. Quæ tamen mancipatio solebat ante Præsidem fieri, modo ante Curiam facienda est: ubi quinque testes cives Romani in præsentem erunt, & pro illo, qui libripens appellatur, id est, stateram tenens, & qui Antestatus appellatur, alii duo, ut septem testium numerus impleatur. Tamen cum tertio mancipatus fuerit filius a patre naturali fiduciario patri, hoc agere debet naturalis pater, ut ei a fiduciario patri remancipetur, & a naturali patre manumittatur: ut, si filius ille mortuus fuerit, ei in hereditate naturalis pater, non fiduciarius, succedat. Fæmine vel nepotes masculi ex filio, una emancipatione de patris vel avi exeunt potestate & sui juris efficiuntur. Et hi ipsi, quamlibet una mancipatione de patris vel avi potestate exeunt, nisi a patre remancipati fuerint, a naturali patre manumissi, succedere eis naturalis pater non potest, sed fiduciarius, a quo manumissi sunt. Nam si remancipatum sibi naturalis pater, vel avus manumiserit, ipse eis in hereditate succedit.

§. VII.

Quæ adhuc tempore Diocletiani in usu erant. Erant hæc solennitates adhuc in usu tempore Diocletiani, ut videre est ex l. 3. C. de emanc. Non nudo consensu patria liberi potestate, sed actu solenni vel casu liberantur: nec causæ quibus motus pater emancipavit filium, sed actus solennitas queritur.

§. VIII. Et

* (9) *
§. VIII.

Et durarunt ita usque ad tempora Anastasii imperatoris; sic docente l. s. C. eod. tit. quid Constitutio-
nem Imperatoris refert. *Jubemus, inquit, licere paren-
tibus, id est, patri, avo paterno, seu proavo, ceterisque ul-
terius per masculini sexus personas continua generis serie
conjunctis, si liberos quos habent in potestate propria, id est
filium vel filiam, nepotem seu neptem ex filio, pronepotem
seu proneptem, ceterosque iidem per masculini sexus perso-
nas continua generis linea sibi conjunctos, per emancipatio-
nem vel absentes & peregre degentes, vel in iisdem locis seu
regionibus vel civitatibus commorantes, in iudicio vero non
presentes, juris sui constituere maluerint: supplicationibus
porrectis mereri super hoc divinum oraculum: hocque apud
competentem judicem, ad cujus jurisdictionem actus eman-
cipationis pertinet, insinuare, superque precibus a semet ob-
latis apud eum deponere: ut hoc subsecuto & auctoritate præ-
cedente principali plenissimum robur emancipatio sortiatur:
& persona in quas talis liberalitas collata sit, de aliena po-
testate quasi a parentibus ex emancipatione manumissa li-
berentur, si tamen ipsæ nihilominus sub gestorum testificati-
one, vel apud eundem judicem, vel apud alium quemlibet,
proposito parentum suam etiam voluntatem consonare, vel
ante preces oblatas & sacros apices promulgatos, vel postea
deposuerint, nisi infantes sint, qui & sine consensu hoc modo
sui juris efficiuntur.*

§. IX.

Tandem Justinianus novo remedio totam quidem Denique
solennitatem emancipationis, quæ per initium Consti-
tutionis Anastasianæ non plane tollebatur, abrogavit l.
ult. C. eod. Cum inspeximus, in emancipationibus vanam
B obser-

observationem custodiri, & venditiones in liberos personas figuratas & circumductiones inextricabiles, & injuriose rhapsismata, quorum nullus rationabilis invenitur exitus: jubemus, hujusmodi circuitu in posterum quiescente, licentiam ei esse, qui emancipare vult, vel ex lege Anastasiana hoc facere, vel sine sacro rescripto intrare competentis iudicis tribunal, vel eos adire magistratus, quibus hoc facere vel legibus vel ex longa consuetudine permissum est: & filios suos vel filias suas, nepotes vel neptes vel deinceps progeniem in potestate sua constitutam, a sua manu dimittere, & legitima jura omnimodo habere, nisi non specialiter hoc sibi servaverit: & peculium donare, vel alias res liberalitatis titulo in eos transferre: & eas res quæ acquiri indignantur, per usum fractum secundum nostræ constitutionis modum detinere & omnia facere: una tantummodo (secundum quod jam dictum est) observatione sublata.

§. X.

Imprudencia Triboniani in condendis Pandectis intuitu emancipationis Justinianæ

Ad melius intelligendam rem omnem, & ad illustrationem observationis communis, quam parum prudenter veritatus fuerit Justinianus in condendo suo juris corpore, juvat adscribere verba acutissimi Jcti Franc. Balduini ex ejus Justiniano lib. 3. p. 271. Justinianus in constitutione sua & imaginarias venditiones mancipationesve & manumissiones, & quædam rhapsismata intervenisse narrat l. ult. C. de emancip. liber. Illorum rhapsismatum etiam meminit in Novella 81. Quenam ea fuerint & quid sibi velent, quaritur ab antiquitatis studiosis. Homines quidam eruditi, qui & hodie rotam veterum literarum memoriam gloriose sibi arrogant, non dubitant, significari colaphos vel alapas: & has à patre inflatas fuisse, ad significationem cujusdam obdicationis, suaviter narrant. Ego vero suspicor,

eo verbo potius significari ipsos etus vindicta, hoc est, virgula Prætorie, quales constat olim in manumissionibus intervenisse. Nam & apud Græcos παῖδες plerumque significat παῖδες. Quod ad trinas mancipationes attinet, quarum Justinianus quoque meminit: quia lex Romuli & XII. Tab. non aliter filium sui juris esse pronunciabat, quam si ter à patre venundatus fuisset, & ab emptore manumissus, superstitiosa posteritas, ut illi legi dicis causa satisfaceret, imaginarias venditiones tres simulabat. Sed cum hac fabula agi desisset, non debuerat Tribonianus Pandectis adscribere multa, quæ ex ea descendunt. Nam quorsum in eas refert illud Pauli, emancipari neminem posse, nisi in imaginariam servilem causam deductus sit? l. 3. §. 1. de cap. minut. Certe hoc ante Justinianum quoque Anastasius falsum esse ostenderat. Quorsum apud Ulpianum dicitur filius capite diminutus, cum emancipatus significatur? l. 3. §. ult. ad SCtum Maced. Quorsum ex eodem relatam est, filiam cum emancipatur, vel nepotem, una emancipatione exire de potestate? l. 5. de injusto rupt. &c. Lex antiqua, quæ tres mancipationes requirebat, tantum loquebatur de filiofam., nam filias, vel nepos semel tantum mancipabatur: & semel manumissus fiebat sui juris. An bonus Tribonianus putabat, tale aliquod, tamque obsoletum discrimen, ad suam quoque etatem pertinere? Et quorsum totus ille titulus si a parentibus quis manum. fuerit. Quorsum toties mentio fit patris manumissoris? Quorsum contracte fiducia, l. 2. §. led neque ad SCt. Tertull. fiducia contrahi dicebatur, cum pater filium tertio mancipabat ea lege, ut sibi revereretur, & emptor imaginarius eum illi remanipabat, ut manumitteret redemptum filium pater, tanquam dominus servorum: eoque modo jus Patroni consequeretur. Atque

diu antequam Pandectæ ederentur, tota hæc fiducia ratio & consuetudo evanuerat: tametsi Iustinianus patri emancipanti tributus illud voluerit, quod contra a fiducia tribuebatur. Tantumque abest, ut aliquid ex veteri ceremonia tunc superesset, ut etiam Principis rescriptum, quo solo posse simpliciter confici emancipationes Anastasius constituerat, Iustinianus non esse necessarium edixerit. Ergo multis sentibus & spinis liberata erat Jurisprudentia, nisi earum tribulos & aculeos Tribonianus Pandectis adpersisset. Pandectas enim demum anno sequente post hanc constitutionem editam fuisse collectas docet idem lib. 4. uti & de Instit. id patet ex §. 9. Instit. quib. mod. jus patr. pot. solu.

§. XI.

Germanorum potestas in liberos plane differens a patria potestate Romanorum. Germanos quod attinet. illorum patria potestas nunquam fuit æqualis patriæ potestati Romanorum, sed illi potestati, qualem usurparunt aliæ gentes præter Romanos; At hæc magis in onere educationis utriusque patriæ potentium incumbente, quam in commodo, & magis in co-ercitione modica, quam jure vitæ & necis constitit, & adeo finit, quam primum liberi justæ ætatis fuerunt, ut ipsi rei publicæ inservire & res proprias administrare possent. Tacitus de moribus Germanorum etsi de patria potestate Germanorum directe nihil differat, huc tamen pertinet, quod ait cap. 20. dominum ac servum nullis educationum deliciis dignoscas, inter eadem pecora, in eadem humo degunt, donec ætas separet ingenuos, virtus agnoscat. Mela parallelum locum habet lib. 3. c. 3. Maximo frigore nudi agunt, antequam puberes sint, & longissima apud eos pueritia est. (nempe ad vigesimum usque ætatis annum adnotante Cluvero German. antiqu. l. 1. cap. 21. f. 157.) Ætas separebat ingenuos a servis, virtus agnoscebat. De Gallis Cæsar Comm. 6. In reliquis vitæ instituta hoc fere a reliquis differunt, quod

quod suos liberos, nisi cum adoleverint, ut munus militiae sustinere possint, palam ad se adire non patiantur, similitumque in puerili aetate in publico, in conspectu patris, assistere turpe ducunt. Adhibebant vero liberos quamdiu in potestate erant, id est, intra annos pubertatis ad domestica officia æque ac fervos, ut ex Tacito & Diodoro probat Cluverus d. i. fol. 153., ubi & docet, quod post annos pueritiæ & officia publica, id est, armorum gestationem non ex arbitrio, sed ex iudicio civitatis adolescentes fuerint admissi. Hi mores durarunt ad tempora Caroli Magni de quo Eginhardus in vita: Filios quam primum aetas patiebatur, more Francorum equitare, armis ac venationibus exerceri fecit: filias vero lanificio adfuescere, colique ac fuso, ne per otium torperent, operam impendere, atque ad omnem honestatem erudiri iussit. Confer. Pauli Hachenbergii German. med. dissertat. 3. §. 13. pag. 187.

§. XII.

Germanorum propago Angli sunt. Quæ igitur Illustrantur de Anglorum moribus tradit Joannes Cowelles in Instit. di. 2. ex Co-
 jur. Anglicani, id summam poteris quoad rem ipsam wellii iure
 de patria potestate Germanorum veterum & modis di- Anglicano.
 mittendi e patria potestate dicere. Ita vero ille lib. 1.
 tit. 9. §. 2. & 3. intelligendum est, veterem illam potestatem, quam
 Romani in suos liberos habuerunt, multo apud nos esse remissio-
 rem. Nam Angli per solam liberorum suorum, qui adhuc minores 21. an-
 nis sunt, industriam sibi acquirunt: idque ea conditione, si apud se
 retineant, & in suis negotiis retentos suis negotiis exerceant, & vi-
 ctum vestitumque illis suppeditent. Nam si aliis traduntur in ali-
 qua arte instituendi, heros suis laboribus reddunt locupletiores, nisi
 iam alieniter conventum fuerit, quia conventio legem vincit. Quod-
 cumq; peculium sive adventitium sive profectitium, nedum castrense
 liberis contingit, ejus nec usum fructum quidem pater assequitur, sed
 B 3 ratione

rationi eius reddenda, cum filius ad plenam aetatem pervenerit, obnoxius manet. Ut loquar quod res est; potestas patria apud nos amorem illum paternum & officium liberorum potius redollet, qui juris divini & naturalis vigore omnium mentibus instinguitur & instillatur, quam aliquo juris civilis vinculo continetur. Nam decalogi autoritate, quem Romani veteres ignorabant, honorem patribus praestandum, idque divina benedictionis promissione suademus: & in refractarios hoc unico patres utuntur freno, quod spem hereditatis & patrimonii omnem illis amputare & praescindere possint, saepeq; nec vanum minitentur. Et tit. 12. §. 4. Ut tam arctus non est apud nos patria potestatis nexus, quam apud Romanus fuit: sic neq; est tam sollemnis ejusdem per emancipationem solutio. Nam nihil inter nos reperio, quod prohibet filium vel filiam, cum annum vigesimum primum impleverit, vel invito patre, esse sui juris. Certe est eos tum posse cum quocunq; contrahere & ex quocunq; contractu non minus quam sexagenarium obligari. Hac enim aetas apud nos plena est maturitas.

§. XIII.

Jure gent. Scilicet etsi recta ratio dicitur, regulariter liberos finitur po- non debere secedere ex societate paterna invitis paren- testas pa- tibus, id tamen sic intelligendum, ut ex altera parte neque rentum, si parentes etiam debeant nimis morosi esse in retinendis non ampli- liberis sine justa causa. Quodsi enim liberi justam habeant us opus e- migrandi causam, nec tamen parens annuere velit; ut avertant educatione eosdem non obligari, quo minus rebus suis etiam rinte duo patre, prospiciant; inprimis ubi paternam hereditatem negligere velint. Nam leges civiles, uti auctoritatem parentum recte fulciunt; ita morositatem ineptam haud temere obscurabunt. Quin nec capita familiarum segregum invitos liberos videntur retinere posse, ubi justam semigrandi causam habuerint; cum nec in justis civitatibus hominibus liberis facile migratio denegetur, si alio alio quam communi civium vinculo stringuntur. Putendorfius de J. N. & Gent. lib. 6. c. 2. §. 13. Similiter & Dn, Praes. Inst. Jurispr. divina lib. 3.

lib. 3. c. 4. §. 53. Quare naturaliter expirare debet societas paterna, cum liberi ipsi capaces sunt de alimentis sibi prospicere, & educatione amplius non habent opus. Quod ipsum Iustus explicat in paragraphis seqq. & exinde concludit §. 7. 8. Si liberi jam educati & adulti matrimonium contrahere cupientes parati sint exire familia paterna, parentes vero ob duritiem & morositatem evidentem nec eos dimittere, nec in matrimonium consentire velint, & tum liberos, salva in reliquis pietate & reverentia sibi prospicere poterunt.

§. XIV.

Cum igitur jure gentium nullum sit dubium quod parentes valde prona sint ad dimittendos liberos ex familia, si ipsi capaces sint, vel ut fiant propriae familiae capiti, si sint masculi, vel ut transeant in alienam familiam, inde factum est, ut Compilatores juris Saxonici & Svecici hanc liberationem a potestate parentum magis superposuerint, quam ut de ea re ex professo, quod ajunt, multa collegerint. Juvabit tamen ea capita, quae Doctores huc trahere solent, apponere. *Lib. 1. art. 11. Juris Provincialis Saxonici* sic disponit: Hält em Vater seine Kinder in Vormundschaft nach ihrer Mutter Tode / wenn sie sich darnach von ihm scheiden / er soll ihnen lassen und geben alles ihrer Mutter Gut: Es sey ihm dann von Unglück / und ohne seine Schuld abgegangen. Dasselbig soll das Weib den Kindern auch thun / ob ihr Vater stirbet / und ein jeglich Mann / der der Kinder Vormund ist. *Loca juris vet. Saxon. huc pertinentia, cum observationibus inde deducendis.* Fit hic mentio 1. separationis a parentibus tanquam exitus ex familia. 2. quod pater liberis exeuntibus debeat restituere bona omnia materna. 3. Quod eadem sit ratio patris & matris in hoc capite. 4. Quod pater & mater sint tutores vel potius curatores liberorum suorum si alteruter conjugum moriatur.

§. XV.

2. ex Ejusd.
juris lib. 1.
art. 13.

Secundus locus est *ejusd. lib. 1. art. 13.* Sundert der Vater und die Mutter einen ihrer Sohn oder Tochter von ihm mit ihren Gut/ sie sondern sich mit der Kost oder nicht/ wollen sie nach des Vaters oder Mutter Tode/ ihr Erbtheil wieder ansprechen/ der Bruder gegen den Bruder/ oder die benannte Tochter gegen der ausgestatteten Schwester/ sie müssen in die Theilung wiedereinbringen mit ihrem Eyd alles das Gut/ da sie mit abgefondert waren/ ob es fahrende Haabe ist/ sondern Gerade. Ist es aber ander Gut/ das man beweisen mag/ da mögen sie nicht für schweren. Hätten sie auch ihr Erbtheilung daran verlobt/ der sollen sie entbehren/ sie wiederreden es dann auf den Heiligen. Verloben sie es aber vor Gericht/ so mag man sie basi überzeugen/ dann sie es unschuldig mögen werden. Continet hic articulus notabilia sequentia. (1) Patrem & matrem æque dimittere liberos ex potestate. (2) dimissionem hanc fieri per separationem bonorum, etiam si non instituant liberi separatam oeconomiam. (3) Per separationem hanc liberos non amittere jura successionis, nisi renunciaverint eidem sive judicialiter sive extrajudicialiter.

§. XVI.

3. ex lib. 1.
art. 45.

Tertius locus est *ejusd. lib. 1. art. 45.* Und obwohl ein Mann seinem Weibe nicht eben bürdig wäre / ist er doch ihr Vormund und sie ist seine Genshin / und tritt in sein Recht wenn sie in sein Bette tritt. Ex hoc articulo probatur, quod filia per nuptias exeat e potestate parentum, quoniam fit familiae mariti pars, & ita maritus fit ipsius curator.

§. XVII.

4. & 5. ex
lib. 2. art.
19. & 30.

Quartus locus est *lib. 2. art. 19.* Der Vater mag den Sohn

* (17) *

Sohn wohl von ihm sondern / mit etwas seines gutes
vor Gericht / das der Sohn annehmen will / wie wenig
es sey. *Huic jungendus locus quintus 20d. libro artic. 30.*
wer im Erbe zusaget / nicht von Eysenschaft oder Erbe/
sondern von Gabe oder Bedinges wegen / das soll man
halten vor Unrecht / und nicht glauben / man möge denn
gezeugen das das Gelübte vor Gerichte bestätigt sey.
Ex his articulis notanda declaratio art. 13. libri 1. quod
nimirum liberi possint renunciare hereditati patris sive
judicialiter sive extrajudicialiter, ac si quis velit heredita-
tem transferre per pactum in extraneum, id non valere,
nisi fiat judicialiter.

§. XVIII.

Jus Alemannicum seu Suevicum post Jus Saxoni-
cum jam iis temporibus, ubi magis magisque in Germa-
nia etiam inclarescebat Jus Romanum, collectum est. Et seu Svevici
per totam collectionem hic inde patet, quod collector compilator
quicumque fuerit, valde deditus fuerit pro captu illorum valde pro-
temporum studio juris Romani, ut quod paslim immis-
cet, in tantum ut *cap. 253. causas 14. exheredandi libe-*
ros ex jure Justiniano imprudenter transfulerit ad mo-
res Germaniæ, utpote apud quos, ut ex toto Speculo
Svevico patet, nondum invaluerat mos testandi. Unde
coactus fuit istas 14. causas invita Jurisprudencia Roma-
na & Germanica transferre ad successionem ab intestato,
acsi iis jura harum successionum amitterentur. Hæc ob-
servatio eum in finem præmittitur, ut appareat, eo for-
tius probare ea, quæ contra emancipationes Romanas
ex hoc jure afferentur, quo majorem amorem erga Jus
Romanum contestatus est ejus compilator.

C

§. XIX.

* (18) *
§. XIX.

Loca ex ju- Pertinet vero ad scopum nostrum primo *cap. 118.*
re Svevico *juris provincialis* (numero vero capitula secundum edi-
huc perti- tionem Goldasti in Tomo der Reichsſagungen fol. 31. seq.)
nentia (1) Spricht man ein Kind an / das nicht vierzehn Jahr alt
ex jur. pro- ist / und es ist unschuldig / der Vater soll für es schwe-
vinc. cap. ren. Ueberzeuget man es der Getat / und hat ihm der
118. Vater gut usgeben / da soll man von Büſſen den Klä-
ger und dem Richter. Und hat er ihm nicht usgeben /
der Vater soll von sein selbsts gut nicht Büſſen / gewin-
net der Son darnach eigen Gut / soll man dem Klager
und dem Richter büſſen. Ex hoc capitulo notatur,
quod pater possit etiam filio impuberi peculiaria bona
assignare: sit tamen in ejus arbitrio, utrum hoc facere ve-
lit, nec ne.

§. XX.

(1) ex cap. Secundo huc pertinent verba initialia capit. 159.
359. Stirbt einem Mann sein Weib / und soll er gelten und
hat zugeben / und nimmet er ein ander Weib / die ihn
fahrend gut giebt / er gilt von dem fahrenden gut wohl /
und soll auch davon gelten. Das ist davon gesezet / das
der Mann seines Weibes Vogt und Meister ist. Ex hoc
capitulo noto, quod uxor omnis transeat ex potestate pa-
tris in tutelam mariti, in quo jus Svevicum consonat cum
jure Saxonico *vid. §. 16.*

§. XIX.

(1) ex capit. Tertius locus est capit. 286. Ist das ein Mann alle
286. seine Kinder ausgesteuret hat / und hat er dennoch fah-
rend gut / das gibt er wohl wenn er will. Kommet er a-
ber an das Tod-Bette / er mag das mit nicht gerhun / was
als hiervor gesprochen ist. Convenit hoc capitulum cum
iis,

* (19) *

iis, quæ ex jure Saxonico adduximus §. 14. 15. 17. Et vocantur liberi ita a patre separati in rubrica dicti capituli *Verathene Kinder.*

S. XXII.

Quartus locus est *capit. 319. §. 2.* Es mag ein Vater (4) ex 9. ter bey seinen lebendigen Leib/ ob er will/ seinen Kindern mit recht einen pfleger geben. *cap 319. § 1* Wer der ist dem er dann wohl getrauet/ demselben befehlet er sein Kind und ihr gut. Wann er dann stirbet/ soll sich der pfleger der Kinde und ihres guts unterwinden/ und mag ihm des mit recht niemand gewehren. Es sey dann daß er ihm übel thue/ so soll man es handeln als hievor gesprochen ist. *Declarat hoc capitulum ea, quæ ex capit. 118. adduximus §. 19. quod pater si filios impuberes separet a se, separata bona iis assignando, etiam tutorem ipsis dare possit vel curatorem intuitu bonorum assignatorum, quodque hic curator continuet tutelam hanc ipso jure mortuo patre. Quod enim hoc capitulum non intelligendum sit de tutela testamentaria, argumento est, quod testamenta tum temporis nondum erant recepta apud Germanos.*

XXIII.

Maxime vero directio huc pertinet *capitulum 382. (5.) ex capit. 382.*
Der Vater soll seinen Sun von ihm sondern/ so er fünf und zwanzig Jahr alt ist/ mit als viel gutes als er gelieffen mag/ also daß ihm das mehrer theil bleibe. Und thut er das nit gern/ der Sun nöthet ihn des mit recht wohl vor seinen Richter. Und hat der Vater nicht mehr wann ein Kind/ er giebet ihm mit recht nit mehr wann den fünften theil seines guts: und hat der Vater mehr Kind dann eins/ so theilet er mit recht daß ihm drey theil bleiben/ und den Kindern den zweyten theil. *Hic aperte disponitur, quod*

C 2

quod apud Germanos filii majorenes possint patrem adigere, ut ipsos a se separet per assignationem bonorum, quo in casu maxime differt jus Germanicum a moribus & legibus Romanorum.

§. XXIV.

Summa ob-
servatio-
num, ex ju-
re Germa-
nico de di-
missione
liberorum
ex potesta-
te paren-
tum.

Quod si ea quæ hæcenus sparsim observavimus, in summam velimus contrahere, patet ex adductis locis juris tam Saxonici, quam Svevici, quod uterque tam pater & mater apud Germanos dimittant liberos suos ex potestate per separationem conjuncta assignatione bonorum, vel etiam simplici restitutione bonorum matrem, tum etiam per nuptias; quod liberi majorenes possint parentes adigere, ut eos assignatione bonorum ex potestate dimittant; quod liberi sic separati non amittant jura successionis, nisi eidem renunciaverint tempore assignationis bonorum, quod denique pater & mater curam gerant bonorum; quæ liberi post alterutrius mortem ex hereditate acceperunt; quod tamen pater si minorennibus vel etiam impuberibus bona certa assignare velit, eosque sic separare, possit curatorem intuitu bonorum &c.

§. XXV.

Doctrinam
Romanam
de emanci-
patione
nullam pla-
ne usum at-
Germanico

Hæc ita obtinuerunt in Germania ante receptio-
nem juris Justiniani. Posteaquam vero id in Academi-
as & ex Academiis in forum introductum est, constat ex
ipsis imperii legibus, quod hæc introductio non debeat
abrogare mores Germaniæ, sed quod debeat moribus
Germaniæ subsidio esse, si hi deficient. Igitur cum pro-
lata hæcenus ostendat, doctrinam Romani juris de e-
mancipatione non posse esse subsidio juri Germanorum,
sed mores nostros longe esse pinguiore jure Romano,
facile

* (21) *

facile patet, doctrinam de emancipatione liberorum nullum plane usum attulisse juri Germanico.

§. XXVI.

Etenim (1.) liberi majorenes non poterant jure Romano parentes invito adigere ad emancipationem; jure Germanico liberi majorenes possunt adigere ad dimissionem ex potestate. (2.) liberi apud Romanos emancipabantur certis solennitatibus, minimum judicialiter, at apud Germanos separatio cum assignatione bonorum etiam extrajudiciali vel nuptiæ ipso jure liberabant eos a potestate. (3.) contra vero apud Romanos liberi manebat in potestate patriæ etiam si separata pecunia haberent, separate habitarent, etiam si nuptias consensu parentum iniissent. (4.) Patres apud Romanos poterant emancipare impuberes & tum fiebant tutores fiduciarii. At apud Germanos parentes quidem poterant etiam separare impuberes assignatione bonorum ipsis facta, sed non tum liberati erant liberi ab eorum patriæ potestate ante majorenitatem, quatenus hæc ut diximus consistebat in effectibus juris gentium. (5.) Igitur quamvis etiam apud Germanos parentes fierent tutores vel curatores liberorum intuitu bonorum ad eos pertinentium, non tamen hoc erat indicium solutæ patriæ potestatis, quia apud Germanos & pater & mater tutores erant & curatores impuberum intuitu bonorum ab altero conjuge relictorum. At jure Romano tutor non datur nisi homini sui juris.

§. XXVII.

Tantum ergo abest, ut emancipatio Romana ullum usum habere potuerit apud Germanos, ut potius aperte incurrat suspicionem vel ignorantiam morum Germanicæ

Cum Modi Germanorum dimittendi liberos fuerint longe pinguiores emancipatione Romana.

Exempla emancipationum in Germania.

vel intempestivi amoris erga jus peregrinum, qui spre-
tis modis facillimis patrii liberis dimittendi ex potesta-
te, velit eos secundum Jus Justinianum judicialiter e-
mancipare, saltem ut de usu juris peregrini præ patrio
gloriari possit. Sed non desunt tamen exempla quam-
vis rariora & quædam adhuc dubia ejusmodi emancipati-
onum, quæ jam perlustranda sunt.

§. XXVIII.

Primum *De Justiniana emancipatione*, inquit B. Kulpifius *dis-*
Comitis de *fert. de adopt. & emancip. Principum* §. 58 *nobilissimum ex-*
Loewen- *emplum habemus ex familia Comitum Löwensteinensum, Lu-*
stein, *dovici Senioris, qui filios suos, Christophorum Ludovicum,*
& Ludovicum juniorem, die vigesima octava Martii, anno
superioris seculi octuogesimo septimo, in Camera Imperiali,
præfens, termino sibi ad actum emancipationis assignato, so-
lenniter, & judice pro tribunali sedente, emancipavit, quem-
admodum hoc velut unicum exemplum Doctores allegant.
Subjunxit illi dissertationi Kulpifius integra acta hujus
emancipationis, quorum summam sequenti argumento
inclusit: *Ludovicus senior, Comes de Löwenstein, cum an-*
no 1587. sæpius pro confirmandis Curatoribus, quos filii suis
nominarat, supplices in consilium libellos, prævia tum excu-
satione a legitima parentum cura, exhibuisset, nec quicquam
obtinuisset, sed semper repulsam tulisset, tandem re penitus
deliberatu, quod existens in patria potestate Tutorem vel Cu-
ratorem habere non possit, cogitat de emancipandis filiis, se-
que admitti ad emancipationis actum petit, sicque non so-
lum ad emancipationem admittitur 27. Martii supra comme-
morato anno 87. sed etiam curatorum confirmationem postea
obtinet. Plenius rem enarrat Fridericus Penfoldus in ad-
dit. ad decis. 222. Matthiæ Coleri. Etsi Comes Senior à Lö-
wen-

wenstein aliquoties pro confirmandis tutoribus & curatoribus filiis suis partim puberibus, partim impuberibus, quibus dicta generosus Comes ab dissensionibus, quæ ipsi cum Duce Württembergico intercesserant, comitatum Læwenstein, restitutione prius domino feudi facta, concesserat, Camera imperiali supplicaverat, semper tamen repulsam tulit, adeo etiam, ut tandem clausula penalis decreto adjecta fuerit, si Comes in posterum Cameram ejusmodi informibus supplicationibus molestaret. Postmodum causa maturius perpensa, deprehendit Illustris Comes, in eo peccatum esse, quod Camera jura antiqua circa emancipationis adhuc tueatur, a quo alienum, liberis adhuc in patris potestate existentibus tutores vel curatores dari. Idcirco de novo supplicem libellum Camera exhibuit, in quo sibi terminum ad actum emancipationis assignari petiit. Indictus ipsi fuit dies, & actus emancipationis, in presentia Comitum Senioris, & filiorum, iudice pro tribunali sedente, celebratus. Quibus ita peractis iterum tutores & curatores nominavit, eorumque confirmationem postulavit, quam tunc de meliori obtinuit. Unde apparet patriam potestatem imperio Germanico adhuc tueri, neque morem istum, quo separatio liberorum loco emancipationis fit, per totam Germaniam receptam esse. Supra dictus enim Illustris Comes filios suos, Comitatum ipsis concedendo, separaverat.

§. XXIX.

Vides adeo Comitum a Læwenstein invitum quasi ad hunc actum emancipationis adactum fuisse ab Assessoribus Cameralibus sub nullo alio prætextu, quam quod liberi sub patria potestate constituti secundum principia juris Romani non possint habere curatorem vel tutorem. Quæ ratio quod non fuerit sufficiens, patet.

Qui tamen invitus a Camera ad hunc actum fuit adactus sub prætextu, quod liberi in po-

testate patet tum si respicias sententias interpretum juris civilis, tris existentium si respicias mores & jure Germaniæ, facile patet. tes non

§. XXX.

possint habere curatorem. Repugnare hunc prætextum & juri Romano & moribus Germanorum. Nam quod primum attinet, idem Matthias Cole-
rus *decif. 226.* refert judicatum fuisse, quod liberis in potestate existentibus patre adhuc vivente super adventitiis bonis matris defunctæ alius tutor efficaciter dari possit. Ubi sic inter alia disserit: *de primo, quod videlicet etiam ei pupillo, qui sub patria potestate est, tutor dari possit, textus habetur clarus in l. fin. §. fin autem patre recusante, ibi: facultatem habeat petendi curatorem ad eundem hereditatis. C. de bonis quæ liberis. l. cum in una §. tutor ff. de adpellat. l. si impuberi in princ. de tutor. & curat. datis. Neque obstat, quod filiofamilias in potestate patris existenti tutor non detur. Quia illud verum, quando pater vult administrare negotia filii. Secus est, si nolit in se suscipere administrationem. Tunc enim tutor per Præto-
rem necessario datur. Ita respondet Jason in l. bonorum 2. num. 5. C. qui admitt. per dict. l. si impuberi, & d. l. fin. §. fin autem patre recusante. Quoad mores Germaniæ vide textus supra §. 14. 19. 22. adductos. Ex quibus satis patet exemplum hoc tere unicum emancipationis deberi, si mitissime loqui velimus, errori Assessorum Cameralium. Nam errare humanum est.*

§. XXXI.

Exemplaria illud primum iactata. Error vero hoc semel introducto, non mirum si & alii eundem postea imitati sint, vide quæ referuntur ab eodem Kulpisio d. l. Forte etiam, ait, huc pertinent exemplum Ennonis, Comitæ Frisiæ Orientalis, quem, cum filiabus, de negotio Esensi & Witemundano tractaturum, ipsas antea emancipasse, Huldéricus ab Eyben, notavit. Similiter quoque Eberhardus

hardus à Freuberg, cum inter filios dispositionem Majoratus facere vellet, consensusque eorum necessarius esset, eos emancipavit, & quia minores erant, Curatores dare jussit, referente Betsio de pact. fam. illustr. cap. 10. p. 366. Nescio vero cur de emancipatione a Comite Frisæ facta dubitanter loquatur Kulpisius. nam Eybenius dissert. 3. ad Inst. observ. 13. simpliciter asserit eam factam esse, simul alia duo exempla addens. Sic, inquit, Illustriss. memoria D. Enno, Comes Frisæ Orientalis &c. cum DD. Filiabus de negotio Esens. & Witemund. tractaturus, ipsas antea emancipavit. Et alias in non exigui momenti negotiis, ad libertatem restandi & cum patre contrahendi filius acquirendam consilio suo emancipationem practicatum in Curia Emdana & adibus des Worthaltenden Bürgermeisteri & tellatur vir quidam consultissimus H. E. D. lib. 2. decif. Cur. Ost. Fris. MSC. 2. n. 3. Ipse quoque memini, anno 1658. ex Ducatu Brem. acta huc transmissa fuisse, quibus continebatur emancipatio a Doctore Med. N. coram Senatu Stad. ei fini facta, ut noverca privigno emancipato utiliter donare posset. Scilicet ita ex intemptivo amore legum peregrinarum obliiti plane sumus juris patrii, plane contra ipsas Constitutiones imperii, quæ etiam Alesiores Cameræ adigunt juramento, ut pronuncient ante omnia secundum mores patrios, tum his deficientibus demum secundum jura Cæsarea.

§. XXXII.

Addit Kulpisius d. l. aliud exemplum emancipationis Anastasiane. Ad Anastasianam emancipationem referri debet novissimum, si in facto ita se habet, exemplum comitis Bentheimensis, Ernelli Guilhelmi, quem ad commo-
dus eludenda, fratris sui Philippi Conradi, consilia, quibus
D filios

Aliud e-
xemplum
emancipa-
tionis Ana-
stasiane.
Sed valde
dubium.

filios illius ex Uxore, Gertrude de Zell, prognatos, sub prætextu matrimonii ad Morganaticam contracti, à successione Comitatus Bensheimensis, cæterarumque ditiorum Paternarum, aliquando excludere cogitavit, inter cætera, hoc quoque præsidio usum esse, recentissima historia memorat, dum rescisso contractu successorio, quem vi fratris adactum se subscripsisse querebatur, coram Notario & testibus, omnes Comitatus ac ditiores suas, bonaque patrimonialia, eorumque proprietatem, filiis ex hoc matrimonio jam natis & adhuc nascituris, resignavit, reservata sibi ad dies vitæ sola possessio, eorum nomine jure constituti possessorum, administrationeque, sub qualitate Tutoris ac Curatoris legitimi, cum substitutione Uxoris sue, que in casum mortis, sub directione Episcopi Monasteriensis tutrix vel curatrix manere debeat, donec ad legitimam ætatem filii pervenerint, quam renunciationis & cessionis formulam Sacra Cæsarea Majestas, sibi oblatam, ratam habuerit, confirmaveritque. Subjungit statim: omnino vera est conclusio: eo ipso, quo tutelam filiorum ex confirmatione Cæsarea suscepit Comes Bensheimensis illos ceteri emancipatos, quod positio uno relatorum, id est, tutore, etiam alterum, pupillum, sive persona sui juris & extra patriam potestatem constituta, poni debeat. Ego vero puto conclusionem hanc falsam esse per dicta §. 30. adeoque hunc actum ad exempla emancipationis vel dimissionis a patria potestate plane non esse referendum.

§. XXXIII.

Fons erroris, quod introducta fuerint in Germaniâ exempla emancipationum.

Videamus jam, an fontem erroris hujus ostendere possimus, ex quo etiam ipsi Assessores Camerales putarunt necessariam esse in Germania emancipationem Justinianeam. Scilicet originem debet Glossæ juris Saxonici, cujus autor in eo totus est, ut obtorto collo ad interpretata.

pretationem juris Saxonici ubique trahat textus juris Justinianaei. Nimirum cum amasii juris peregrini jus patrium suppressere vellent, initio hac fraude usi sunt, ut jus patrium ex jure peregrino interpretarentur, prout non ita pridem Jesuitae Argentorati simili intentione incipiebant interpretari Augustanam Confessionem ex principiis religionis Romano-Catholicae. Cum igitur glossa inciperet una cum textu juris Germanici in judiciis allegari, pro statu illorum temporum, fundamentis historicis ac moralibus destitutorum, pedetentim errores glossae innumerabiles invaserunt judicia etiam suprema, & sic Jurisprudentiam Germanicam mortali vulnere affecerunt.

§. XXXIV.

Quod nostrum thema attinet, narrabimus rem ver- Affertio vi-
bis Penfoldi ad d. dec. 222. Coleri, quamvis in communi er- delict, pa-
rore haerentis. Patrium jus, ait, sive Saxonicum quod attinet, triam pote-
et circa illud duo principaliter quaruntur. Primum an ad- statem Ro-
huc patriam potestatem agnoscat: secundo ista admissa, qui- manorum
bus modis libertate ea exeant, et liberentur. Quaeſtio prima valeri mo-
non adeo controversa est. Constat enim fere inter omnes, ribus Ger-
patriam potestatem Saxonum jure sublatam non esse per maniae.
gloss. latin. ad text. german. art. 31. lib. 1. lit. f. & gloss. la-
tin. ad text. german. art. 45. lib. 3. Landtr. ubi dicitur, li-
cet uxor in tutela viri sit, jus tamen commune ratione pa-
triae potestatis manet incorrectum. Consult. super Constit.
Elect. vol. 1. part. 1. quaest. 43. a numero 1. usque ad num.
9. & vol. 2. part. 1. quaest. 59. num. 1. Constit. Elect. 10. part.
2. ibidemque Daniel Moller. num. 1. Vides itaque: Glos-
sa dixit patriam potestatem Romanorum valere in Ger-
mania, quia non sit abrogata. Postea cum heros glo-
siosus

riofsimæ memoriæ Augustus Saxonix Elector diffensiones suorum Jctorum ex confusione juris peregrini cum patrio maximam partem ortas componere vellet per Constitutiones Electorales, consilium antea petiit a Jctis suis tam Facultatum juridicarum, quam Scabinatus Lipsiensis Assessoribus, quos inter Consultationibus postea editis præcipui memorantur Joannes Schneidewinus, Matthæus Wesenbecius & Jacobus Thomingius. Hic ut apparet ex ipsis Consultationibus Constitutionum Saxonicarum, Jcti utriusque Facultatis id egerunt, ut jus patrium eliminarent, Scabini contra, ut id contra Jctos Facultatum defenderent. Igitur Jcti allegatis locis tanquam sententiam ipso jure Saxonico confessam & indubitabilem repetierunt, patriam potestatem Romanorum apud Germanos valere, quia non sit abrogata. Et quia in Tomis Consultationum non leguntur Scabini huic sententiæ contradixisse, postea ille error ipsi textui Constitutionum Augusti *l.c.* fuit insertus. Unde & alii Jcti, ne viderentur contra leges disputare, ne hircere quidem contra hunc errorem legizatum, si venia verbo, ausi sunt, sed potius idem in aliarum provinciarum aut Civitatum imperialium Constitutionibus in caute fuit repetitus.

§. XXXV.

quia videlicet Germani sint subditi imperii Romani.

Uti vero superius dicta palpabiliter ostendunt, quam crassus sit iste error, & quam inconcinna ista ratiocinatio: dispositio quædam juris Romani in Germania non est abrogata, ergo valet; ita tamen excusandi aliquo modo sunt Jcti veteres, maxime Glossator juris Saxonici, quia in tenebris Papatus, ubi regnabat ubique barbaries & ignorantia bonarum literarum ac historiarum, crede-

* (29) *

credebatur, imperium Germanicum esse révera continuationem antiqui imperii Romani aut Constantino-
politani, quale fuit sub Julio Cæsare, Constantino, Justiniano &c. adeoque credebatur, pertinuisse ad imperium Romanum, jam tempore Justiniani & ultra, ipsam Germaniam, ac Germanos omnes esse cives Romanos &c. Res fufius patebit ex fequentibus. & notum est adhuc in Maximiliani I. recessu, aliquo Imperatorem Justinianum appellari: *Unsern Vorfahren im Reich.*

§. XXXVI.

Igitur pergamus in Pensoldo nostro. *In alteraque* Inde enim
*stione, pergit, aliquot controversie continentur. Constat nam- erroneè vo-
que iure Saxonico iisdem modis potestatem patriam solvi, luerunt, va-
quibus de iure communi solvitur: cum isti modi non reper- lere etiam
antur sublati, quales sunt mors patris, vel avi, deportatio, modos Ro-
servitus pœna, quarundam dignitatum adeptio, patris capti- manorum
ritas, adoptio & emancipatio, de quibus interpretes ad tit. solvendi
Instit. quib. mod. jus patr. pot. solvit. item ad tit. de ad- patriam.
opt. potissimum Joannes Schneidewinus & Matth. Wesenbec- potesta-
tem.
Vides errorem trahere errorem. Unde tu potius inver-
te argumentum: quia Germania ignoravit deportatio-
nem, servitutem pœnæ, potestatem avi in nepotes, ado-
ptionem & emancipationem, & imo patriam potestatem
Romanorum, & nunquam talia recepit, inde erronea est
hæc argumentatio, & non fuit opus abrogatione.*

§. XXXVII.

Pergit Pensoldus: *Ac licet circa ultimum, puta eman-* In specie e-
cipationem Schneidewin. ad. d. §. Præterea num. 4. asserat mancipati-
unam tantum rationem emancipandi, nimirum coram ma- onem.
gistratu hodie superesse: mihi tamen Huberti Giphanij sen-
tentia in d. §. Præterea verisimilior videtur, qui dicit, mo-

D 3

ribus

ribus nostris duas emancipationis species, imperiali rescripto, & coram magistratu esse. Cum non dubitem affirmare, summo Principi hac in parte nihil derogatum esse, & etiamnum emancipationem rescripto Principis confirmatam firmissimum robur obtinere. Nos vero jam initio deduximus, neutrum emancipationis modum apud Germanos obtinuisse. Sed jam etiam probare vult rationibus aliis Pensoldus, utrumque jure Saxonico etiam receptum fuisse. Videamus.

§. XXXIIX.

Tam Anastasianam. Atque hi duo, inquit, emancipationibus modi etiam jure Saxonico procedunt & plerumque separatio dicuntur, eine Sönderung. Primus stabilitur ex eo, quod Saxones recognoscant Imperatorem superiorem ex Constitutione Antonini l. in orbe ff. de stat. hom. & pro civibus Romanis habeantur. Unde ubi jus municipale contrarium non disponit, ut in hoc casu, jus Romanum sequuntur. Vides hic diserte, quod error hic ortus sit ex falso conceptu de constitutione Imperii Romano Germanici: & desumpsit hanc rationem Pensoldus ex Consuet. Constit. Saxon. Vol. 1. Part. 1. q. 43. quamvis in eo errorem auxerit, dum dixit, Saxones recognoscere Imperatorem superiorem ex Constitutione Antonini. Quis enim unquam vel somniando sibi imaginari poterit, Antoninum dedisse legem Saxonibus. Sed fuit error scribentis; debuisset enim dicere, ex mente auctoris, unde ista sumsit: pro civibus Romanis haberi Saxones ex Constitutione Antonini.

§. XXXIX.

quam Justinianeam.

Secundus (scil. emancipationis Justinianæ) firmatur, sic continuat Pensoldus, per textum expressum art. 19. lib. 2. Landr. ubi hæc verba habentur: pater coram judicio filium emancipare, id est separare a se poterit. Quamvis jus civile

* (31) *

civile locum iudicii exacte non requirat, ubi sufficit, quod coram magistratu vel Iudice fiat l. emancipati 36. in princ. ff. de adopt. l. emancipationem 11. C. de fide instrum. Hic Pensoldus non probat, quod probari debebat. Justiniane emancipatio debebat necessario fieri coram magistratu. At separatio liberorum poterat saltem fieri judicialiter, neque in eum finem, ut per judicialem hanc separationem firmiter exirent ex patris potestate, sed ut saltem renunciatio judicialis postea filium succedere volentem non admitteret ad juramentum. vide supra §. 15. Ergo nec hoc intuitu poterit dici, quod separatio judicialis suppediter usum emancipationis Justinianeæ.

§. XL.

Facile jam patet, quantum vulnus acceperit jus Germanicum per ejusmodi errores, & quam confusa inde fuerit reddita doctrina juris Germanici de modis dimit- tendi liberos ex potestate. Patet id statim ex iis, quæ sequuntur apud Pensoldum: *Præter istos duos emancipationis modos moribus Saxonice receptus est & alius, qui separatio vel secessio dicitur.* Expresse enim ista contradicunt præcedentibus §. 38. descriptis. Ibi enim dixerat, emancipationem Anastasianam & Justinianeam Jure Saxonico separationem dicitur *Sonderung*/ hic vero dicit separationem illam esse diversum modum ab emancipatione. Sed plures sunt inde ortæ confusiones & errores, quos brevissimis recensebimus.

§. XLI.

Initio modos dimittendi liberos ex nexu parentum communiter appellant emancipationem tacitam, incon- venienter plane, cum omnis emancipatio Romana, ut supra vidimus, requirat voluntatis declarationem expref- sam

fam & minimum judicialem. Ero emancipatio tacita contradictionem involvit. Sed pugnat tamen valde pro hac sententia illustris Eybenius *Dissert. 3. ad Inst. obs. 14.* Non itaque, ait, nisi libera sua voluntate pater emancipat. Sed annon ea tacita sufficit? Servis equidem ex tacita quoque & praesumpta domini benevolentia libertatem asserimus §. 2. supr. qui & quib. ex caus. §. 12. tit. præc. §. infra qui testam. tut. pr. & §. 1. de hered. inst. &c. Cur igitur in filiis, pro summo semper patris in eos affectu, non idem statuimus? Nec est, ut, cui tot habent filifam, que opponant gratiora etiam argumenta, libertatis favorem pretendant servi. Atqui solenni actu, dicit, non nudo consensu emancipationem fieri oportet. l. 3. C. de emancip. sed & quedam manumissio est actus legitimus, suis solennibus constans, l. 2 & 3. ff. de offic. Proc. Sutholt de Jurisdic. aph. 330. D. Jacob. Gothofred. ad l. 77. de Z. l. p. 341. Quidni ergo & emancipationem distinguimus in solemnem, que actus legitimus sit proindeque secundum d. l. 3. solo consensu perfici rescia, & minus solemnem. Ut hæc tacite fiat: & vel dando filium in adoptionem §. 8. hic, vel permittendo, eum seorsum vivere, & tanquam patremf. res suas agere, arg. l. 1. C. de P. P. Nov. Leon. 25. (cui non hic nihil tribuendum, insp. Cojadium 17. obs. 31. D. Gothofr. in Biblioth. jur. Rom. c. 5.) Bachov. ad Treutl. Vol. 1. D. a. rh. 12. E. Dn. Struv. Exercit. 3. th. 67. Qui posterior modus incidit in separationem: qua enim sola patriam potestatem hodie solvi, monuimus supr. obs. 12. & testator Coler. Berlich. Balth. Richter. ceterique, d. obs. laudati, quibus addatur Dn. Rebban. Hodeg. ch. 2. cl. 1. p. 3. n. 53. D. Referens ap. Klockium relat. Cameral. 19. n. 55. Ut adeo mores nostri non tam correxisse, quam explicasse jus civile videri queant, arg. l. 37. ff. de leg. §. XLII.

Respondemus 1.) a manumissione ad emancipationem N. V. C. sunt enim diversa. 2.) Præsumta domini voluntas æque inconvenienter est manumissio tacita, sed modus diversus a manumissione. 3.) Emancipationem tacitam ignorant leges. 4.) Adoptio enim est modus diversus ab Emancipatione, etsi olim fieret emancipationibus intervenientibus. 5.) L. 1. C. de P. P. non agit de emancipatione tacita, sed de exceptione præscriptionis adversus actionem patris præjudicialem. 6.) Novellæ Leonis, nullæ unquam in Germania receptæ sunt, Cujacius vero & Gothofredus loquuntur de usu earum in Græcia. 7.) inconvenienter dicitur, quod mores nostri explicaverint jus civile, quia illud ignorarunt, & contortum est argumentum l. 37. ff. de LL.

Deinde dum omnes qui de moribus Germaniæ scripserunt unanimiter asseruerint, quod separatione liberum dimittantur ex patris potestate coeptum est dubitari, hic modus sit receptus in universa Germania. Vide lo-cum Pensoldi supra §. 28. descriptum in fin. Quamvis Pensoldus male perpexerit rationem, cur Assessores Camerae noluerint admittere petitum Comitis de Læwenstein, cum tamen ipsi paulo ante memoraverat, in eo eam fuisse sitam, quod putaverint filiis in patria potestate constitutis non dari posse curatores. At, inquit Pensoldus, separaverat tamen Comes de Læwenstein suos liberos a te & ipsis bona dederat. Ergo necesse est, ut Domini Camerales separationem hanc non habuerint pro dimissione, & ita separatio non ubivis sit recepta. Sed fallitur Pensoldus. Nam liberi, quos Comes de Læwenstein

stein separaverat, errant minores. At vero liberi minores per separationem bonorum, ut mox dicetur, latius, moribus Germanorum non exhibant ex educatione parentum.

§. XLIV.

3) liberos non statim per separationem liberati.

Porro quidam putarunt separationem liberorum demum post tempus liberare eos a nexu parentum: alii, si filius per annum & diem separatas ædes habuerit a paternis, sic ut eum siverit pater res suas agere, suam artem exercere: alii vero censent demum per separationem domicilii patriam potestatem, si per annos 20. filius seorsim habitaverit. Vide de utraque sententia autores quos citat Paulus Voetius *ad §. ult. Inst. quibus modis jus pot. patr. solv. p. 258. seq.* sed vel ex allegationibus istis patet, partim confundi mores Gallorum cum moribus Germanorum, partim incaute glossas *ad L. 1. C. de P. P.* torqueri ad usum Germaniæ. Igitur indubium est, moribus Germaniæ liberos statim dimitti ex potestate patris, si separata acceperint bona. *Illustris Dn. Stryk in Usu moderno ad tit. de Adopt. §. 18.*

§. XLV.

4) An sufficiat separata oeconomia, aut separata bon.

Deinde dissensus fuit iterum ortus, an ad separationem requireretur separata oeconomia, an suffice et separatio bonorum, an utrumque horum requireretur. *vid. Dn. Stryk d. l. §. 25. Voet. d. l. p. 258. Pensold. ad d. decis. 222. Coler. n. 6.* Si textus juris Germanici absque præjudicio consideremus; patet, sufficere separationem bonorum absque separata oeconomia *vid. supra §. 15.* separata vero oeconomia liberorum vix concipi potest absque separatione & additione bonorum, quorum medio separatam oeconomiam possint instituere.

§. XLVI.

* (35) *

§. XLVI.

Nova dissensio, an dimissio ex potestate parentum ⁵⁾ quod se-
per separationem bonorum fiat invito filio vel patre ^{par. bono-}
vid. Vet. d. p. 257. Moller. ad Part. 2. Const. 10. n. 9. Dn. Hopp. ^{rum non-}
ad d. §. 6 & §. ult. quib. mod. jus pot. patr. solv. Verius in- ^{facta sit in-}
vito patre, per textum expressum *supra* §. 23. & adeo et- ^{vito patre}
iam invito filio, quia correlatorum eadem ratio. Dis- ^{vel filio.}
sentientes utuntur argumentis ex jure civili & Novella
Leonis defunctis, quæ, ut jura peregrina nihil probant.
Urgent ulterius, nostra sententia admittitur quotidie me-
tuendum esse patri, ut liberi majorenes, quibus non
ignota sit bonorum maternorum quantitas ad liberta-
tem provocent, & sic patri invito ulumfructum horum
bonorum auferant. Nos vero admittimus hanc seque-
lam, sed non videmus, quod exinde absurdum sequatur.
conf. Pensold. d. l. n. 10. & 15.

§. XLVII.

Dissentiant etiam in ea questione: an separatio li- ^{6) quod se-}
berorum debeat fieri judicialiter, an sufficiat extra judi- ^{par. bono-}
cialis? Communiter enim interpretes juris Saxonici an- ^{rum debe-}
te Constitutiones Electorales extrajudicialem separatio- ^{at fieri ju-}
nem non admiserunt. *Pensold. d. l. n. 8.* ob textum *Candr.* ^{dicialiter.}
lib. 2. art. 19. Sed contrarium verius est per textum *lib. 1.*
art. 13. vid. supra §. 15. Ad textum obstantem responde-
mus §. 17.

§. XLVIII.

Circa separationem per matrimonium multi dis- ^{7) Per ma-}
senserunt, an filia per nuptias liberetur a patria potesta- ^{trimonium}
te; quibusdam putantibus hic jus Romanum mansisse in- ^{solum filia}
correctum; quibusdam insuper separatam œconomiam ^{non liberari}
requirentibus. *Pensold. d. l. n. 12. 13. 14.* sed utrumque con- ^{a potestate}
parentum. ^{parentum.}
E 2 tra

tra textus *supra* §. 18. & 20. descriptos & contra mores gen-
tium; asseritur, quibus uxor transit in familiam mariti;
Adde omnino *Illustrem Strykium d. l. §. 23.*

§. XLIX.

*Imulto-
minus filii.*

Non igitur mirandum, quod circa nuptias filii fi-
militer dissenserint, cum textus juris Germanici non di-
fertam hujus faciant mentionem. Inde & Consti-
tutionibus Saxonis in Saxonia Electorali expresse de-
terminatum, quod filius solis nuptiis, si non accedat se-
parata oeconomia, non liberetur a patria potestate, & au-
tores Consultationum has Constitutiones præcedentium,
tantum de filia matrimonio cum aliis interpretibus ju-
ris Saxonici communis hoc interpretati sunt. *Vid. Illustr.
Strykium ib. §. 22. P. Vet. d. l. p. 258. seq. Dn. Hopp. ad §. 6.
Inst. h. e. Pensoldum d. l. n. 17.* Sed verior est sententia dis-
sentientium de jure communi Germanico, quia commu-
ni gentium jure, exceptis solis, quod scimus, Romanis,
tam filius quam filia per matrimonium aut novam fami-
liam inchoabat aut in alienam familiam transibat, adeo-
que apud omnes gentes liberi per matrimonium ex po-
testate parentum liberantur, quod per inductionem mo-
rum fere per universam Europam latius probarunt Au-
tores citati a Voet. *d. l. potissimum Match. Berlichius P.
II. concl. II. n. 33. seqq.*

§. L.

Monita.

*circa matri-
monium fi-
lii & filia.*

Adde tamen ad conciliandas forte sententias dis-
sentientes, quod regulariter sive filius sive filia matri-
monium ineanat, simul soleant bonis separari & separata
oeconomiam incipere, rarius vero pater filium post
matrimonium in convictu retineat, & adhuc rarius fili-
am. Solliciti ergo fuere dissentientes de casibus vario-
ribus

ribus & minutiis contra Jcti monitum, quod de eo quod femet aut bis fit, non soleant fieri leges. Deinde confuderunt dissentientes reverentiam cum obsequio. Aequum est, ut liberi etiam ex potestate dimissi reverentiam perpetuo exhibeant parentibus, & natura rei ostendit, quod majorem gradum reverentiæ debeant exhibere liberi, qui adhuc sunt in victu patris, quam qui sic separati sunt. Sed propterea tamen hæc reverentia non est obsequium, i. e. non amplius poterit pater libero ejusmodi coercitione modica ad suam voluntatem adimplendam cogere. Quinimo, si hoc reverentiæ debitum inferret potestatem patriam, sequeretur, quod & gener aut nurus, qui in victu foceri sunt, & ab eo cum uxore vel marito alimenta accipiunt, sint in patria potestate foceri, atque adeo matrimonium liberorum sit modus constituendæ patriæ potestatis, quod tamen inter absurda referendum esse, quilibet videt.

§. LI.

Sunt præterea qui putant majorennitatem referendam esse inter modos finiendæ potestatis parentum jure Germanico. vid. *Pagenstecher ad Inst. lib. 1. aph. 62. P. Var. d. p. 158.* Sed uti hi de moribus Belgarum diferte loquuntur aut Gallorum, ita quoad mores Germanorum textus *supra §. 23.* descriptus ostendit, majorennitatem ipso jure non definire potestatem parentum, sed liberis saltem potestatem indulgere a patre impetrandi separationem bonorum.

§. LII.

Id tamen constat simul, quod moribus Germaniæ ante majorennitatem liberorum, quæ pubertas vocatur in Constitutionibus Saxonis *Part. 2. Constit. 10.* (quia

E 3

Ger.

an majorennitas liberorum sit modus finiendi potest. parentum?
An liberis minoribus dimittitur potest. ex pot. par.

* (38) *

Germani totam minorennitatem solebant impubertatem & pueritiam vocare *vide supra* §. 17. unde nec differentiam inter tutelam & curam agnoscebant,) separatio bonorum non liberaret filium aut filiam a potestate parentum, quia hoc videlicet repugnat moribus gentium. Non vero infrequens fuisse, in Germania, quod pater liberis etiam impuberibus stricte dictis bona assignaverit, patet ex Juris Svevici textibus *supra* §. 19. & 22. descriptis. Quod vero nuptias attinet, aliud dicendum esse arbitror in filia minorene, (nam de filio vix casum fuisse dabilem puto,) quia transit in familiam mariti.

§. LIII.

11) an vidus
minorennis
recidat in-
pot. parent.

Et supposuerunt hanc de filia assertionem Doctores dum novam quaestionem formarunt, an filia vidua effecta intra minorennitatem recidat in potestatem patris, in qua & ipsa disenserunt, ut videndum est ex allegatis Voetio Autoribus p. 279. Verius, non recidere non tam ob rationes juris Romani, quam quod juri gentium sit conveniens potestatem semel extinctam non reviviscere sine novo consensu.

§. LIV.

Scopus di-
ctorum.
Reform.
Francof.
Part. II, tit.
1. §. 8.

His ita hactenus deductis, jam intelligitur, quod tendat, Capitulum Reformationis Francofurtanae, cujus gratia hanc dissertationem conscripsi. Deprehenditur illud *part. 2. tit. 1. §. 8. & 9.* Incipit §. 8. Die weil aber jegunder etlich mahl meldung geschehen / von der vaterlichen Gewalt / auch hernach in den andern theilen dieser Reformation, davon mehrmahls meldung geschehen wird. Damit dann solches den unsern desto verständlicher seye / so wollen wir allhie desselben eine kurze Erklärung thun. Und nemlich so ist Patria potestas die Gewalt so ein Vater

ter auch väterlicher anherr / über seine Kinder und Enck-
 len/Söhn und Töchtere / hat anfänglich und von al-
 ters / allein bey den Römern aufkommen / auch folgendts
 als ein Recht / durch die Römischen Keyser bestätigt /
 und so ansehnlich und kräftig gehalten worden / daß die
 Kinder mit Leib und Gut ihres Vaters und väterlichen
 Anhern (aber nicht also der Mutter und Anfrauen/wel-
 che solche Gewalt nicht haben) eigen gewesen / was sie ge-
 wonnen/denselben erobert/ohn ihr Vorwissen und Ver-
 willigung nicht für recht stehen/nichts voraussern/ja auch
 kein Testament/noch letzten Willen machen/noch ordnen
 mögen/also auch in solcher Gewalt bis ins Ende ihres Le-
 bens/oder so lang bis sie dessen wiederumb emancipiret/
 daß ist / von dem Vater oder Anhern ledig gegeben wor-
 den/geblieben seind: welches dann vor Zeiten mit sonder-
 lichen Solennitäten / auch anders nicht/als vor der Obrig-
 keit/und darzu nicht vergeblich (dann dem Vater dagegen
 sein Will gemachet werden müssen) geschehen und celebri-
 ret worden. In hoc §. cum nihil aliud contineatur quam
 descriptio summaria patriæ potestatis Romanæ, non est,
 ut aliquid addamus, sed pergimus statim ad §. seq. 9. in
 quo fit applicatio ad jus Germanicum.

§. LV.

Nachdem aber folgendts bey andern/sonderlich auch <sup>Ejusd. re-
 form. d. l.</sup> unser Teutschen Nation/oberzehlte alte recht / die väter-
 liche Gewalt besagend / ob sie wohl nicht abgeschafft/son-
 dern in ihren wülden und Kräfften/(außerhalb der eman-
 cipation, deren solennitäten gänglich abgegangen) gela-
 sen/doch ungleich gehalten / und aber dennoch oftmahls
 (auch bey den Rechts gelehrten) in zweiffel gezogen wor-
 den/wie und wann die Kindere / zu unsern zeiten emanci-
 piret

piret und der väterlichen Gewalt entlediget/zuachten seyn:
Solchen Zweifel bey den unsern aufzuheben/ so ordnen
und wollen wir/wann ein Vater seine Kinder/ welche ihr
mündigs vollkömlich Alter erreicht haben/ehelichen/mit
einer gebührlichen Ehesteuer/aus bestattet/dieselben auch
darauf von ihme dem Vater abgeschieden/ ihre eigene
Haußhaltung und Handthierung angestellt/eigen Hauß/
Feuer und Rauch/halten/das solches für eine rechte eman-
cipation und das sie die Kindere dardurch/des väterlichen
Gewalts/nicht weniger/als wenn solches für der Obri-
geit oder für Gericht/solenniter geschehen wäre/voll-
kömlich entlediget seyn/ gehalten soll werden.

§. LVI.

Notabilia
hujus re-
formatio-
nis.

Quod Reformatio initio dicit patriam potestatem
non esse in Germania abrogatam sed mansisse in suis vi-
ribus, ejus rationem jam reddimus *supra* §. 24. in fine
Nam si quis conferat hoc caput Reformationis Franco-
furtanæ cum dicta constitutione Electorali 10. part. 2. pa-
tebit, compilatorem Reformationis eam maxime habu-
isse præ oculis. In eo vero temperavit communem &
erroneum loquendi modum, quod, etsi dicat, Patriam
potestatem Romanorum mansisse in suis viribus apud
Germanos, tamen addat eam diverso plane modo ob-
servari apud Germanos, quod in effectu idem est acsi di-
xerit, potestatem parentum Germanicam esse plane di-
versam a Patria potestate Romanorum. In eo etiam ve-
ritatem agnovit collector, dum dixit, emancipationum
solennitates in Germania plane non esse in usu, etsi hy-
pothesi communi interviens dixerit in usu esse desisse,
quasi unquam in Germania fuissent in usu. Denique se-
cutus in eo est communem loquendi modum, quod mo-
dos

dos dimitendi, liberos secundum mores Germanorum
vocet emancipationem, & pro tali haberi velit.

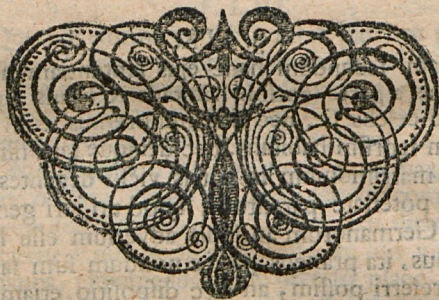
§. LVII.

In eo vero abita reliquis Constitutionibus Ger- Eiusdem
manorum provincialibus, quod dum lites Jctorum ha- specialis
ctenus per indicem recensitas componere vult, & majo- intentio.
rennitatem, & nuptias, & separatam œconomiam con-
junctim requirat. Nam eam fuisse ipsius intentionem,
patet, quod expresse declarat, se velle tollere dissensum
Jctorum & postea hæc omnia tria conjunctim requirat.
Sed utrum tamen intentionem suam obtinuerit valde
dubito.

§. LIX.

Nam secundum hanc ejus sententiam nec filius Dubia circa
majorennis a parte seorsim habitans & bonis separatus, hanc refor-
si ad huc celebs sit, nec filia minorennis cum marito mationis
suo etiam seorsim habitans, nec denique tam filius quam dispositio-
filia post matrimonium in patris victu degentes libera- nem.
buntur a potestate parentum, quod uti juri gentium &
moribus Germanorum antiquis adversum esse hætenus
ostendimus, ita præ eos patriæ nondum sum satis gna-
rus, ut referri possim, an hæc dispositio etiam ulu sit
recepta. Sæpe enim contigit, ut Compilatores novio-
rum constitutionum provincialium multa reformatave-
rint, quæ tamen ob varias causas hic non recensendas
non potuerunt in usum transferri. Sane Ehrenfridius
Klozius in *differentiis juris civilis & Reformationis Fran-
cosurtanae ad h. tit. §. 9. n. 2.* postquam recensuisset jure
nostræ civitatis maturitatem ætatis, nuptias rite con-
tractas, & proprium larem conjunctim requiri, subjun-
git

git: *quanquam moribus sola nuptia & sola institutio sepa-
rata oeconomia sufficere videntur.* Et vellem scire, si
Constitutio hæc patria secundum tenorem verborum
deberet observari, quem effectum patria potestas ha-
beret in tribus istis casibus, quos initio hujus
Sphi formavimus? sed hic Terminus
esto.

COROLLARIA.

A Pud Germanos veteres, teste Tacito plus valebant boni mores quam alibi bonæ Leges.

II. Hi mores & consuetudines sequioribus temporibus collectæ sunt in speculum Saxonicum & Suevicum.

III. Postquam vero cœcus Juris Romani amor Germaniam invasit, Jus Germanicum ita negligi cœpit, ut illud quod planissimum erat, & ab imperitisimis intelligi poterat, hodie à plerisq; iisq; doctissimis Jctis nostris plane non intelligatur.

IV. Plurima tamen ex moribus Germanicis adhuc obtinent, licet cum Jure Romano & Canonico misere misceantur utpote ex quibus triplicibus juribus chaos hodiernæ nostræ Jurisprud. constat.

V. Jus Romanum nunquam in Germania receptum est, nisi tanquam Jus subsidiarium.

VI. Prim-

VI. Princeps habet Jus aggratiandi in omnibus delictis, etiam homicidio.

VII. Crimen Simoniacum non est quod hodie ita appellatur, sed simplex crimen ambitus.

IIIX. Distinctio rerum in sacras, sanctas & religiosas ortum debet Gentilismo.

IX. Actio ad Palinodiam merè poenalis est.

X. Testamenta tanquam instrumenta ambitionis, vindictæ & invidiæ jure suo ignorarunt Germani, eorumque usum in Germaniam induxit Clerus Pontificius propter interesse piarum causarum.

XI. Principium papisticum: Matrimonium esse Sacramentum, adhuc multum regnat in judiciis Protestantium, cum ibidem pleræque causarum Matrimonialium decisiones quæ tanquam conclusiones ex illo principio deducuntur, observentur.

VI. 111

VI. 111

ULB Halle
005 373 603

3

1712. 1703 336 28.
 DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA,
 DE

**QVASI EMAN-
 CIPATIONE GER-
 MANORUM,**

Occasione Reformationis Francofurt. Part. II. tit. 1. §. 9.

QUAM
 IN REGIA FRIDERICIANA,
 RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
 SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DOMINO
FRIDERICO WILHELMO,
 REGNI BORUSSÆ ET ELECTORATUS BRAN-
 DENBURGICI HEREDE, &c. &c.

PRÆSIDE
 DN. CHRISTIANO THOMASIO,
 JCTO, S. REG. MAJ. BORUSS. CONSIL. PROF. PUBL.
 ET FACULT. JURIDICÆ DECANO,

PRO GRADU DOCTORIS
 PRIVILEGIISQUE IN UTROQUE JURE OBTINENDIS;
Ad diem VIII. Septembr. Anno MDCCIII. Horis ante- & pomeridianis,

Publico Eruditorum examini submittit
ZACH. CONR. UFFENBACH,
 Moeno-Francofurtanus.

Hala, Typis CHRISTOPH. ANDREÆ ZEITLERI, Acad. Typogr.